

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um endurgjald fyrir bráðnað peninga.* — Fjárhagsstjórn ríkisins hefir skýrt frá því, að hún hafi meðtekið frá Þorvaldi hjeraðslækni Jónssyni á Ísafirði peninga nokkra, er bráðnað hafi saman í eldsvoða í Vigur og tilheyrðu vinnumanni nokkrum, og að hjeraðslæknirinn hafi farið þess á leit, að vinnumanninum yrði greidd peningaupphæð sú, er samsvarandi verðhæð hinna saman bræddu peninga. Í annan stað hefir fjárhagsstjórnin beiðzt þess, að ráðgjafinn vildi hlutast til um, að upphæð sú, er fengizt hefir fyrir peninga þessa, þegar þeir voru bræddir í stöng í hinni konunglegu peningasmíðu, verði greidd Þorvaldi hjeraðslækni Jónssyni úr jarðabókarsjóði Íslands með 158 kr. 50 a., með því jafnmikil upphæð er talin jarðabókar-sjóðnum til inntektar í viðskiptum hans við ríkissjóðinn.

Um leið og hið framanskráða er tjáð yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birt-
ingar fyrir hlutadeigöndum, vil jeg þjónustusamlega mælast til þess, að þjer, herra lands-
höfðingi, vilduð þóknanlega hlutast til þess, að fyrnefnd upphæð, 158 kr. 50 a., verði
greidd úr jarðabókarsjóði, sem gjald fyrir ríkissjóðinn til hjeraðslæknis Þorvaldar Jóns-
sonar á Ísafirði.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um lán úr viðlagasjóði.* 185
— Eptir að mjer með þóknanlegu brjefi frá 12. f. m. hefir borizt álit yðar, herra 6. nóv.
landshöfðingi, viðvíkjandi því, hvernig verja skuli fje viðlagasjóðsins, undanfelli jeg ekki
að gefa yður til þóknanlegrar vitundar það, er hjer segir:

Ráðgjafinn er allsendis fús til þess, að verða við þeirri ósk, sem alþingi og
þjer, herra landshöfðingi, hafið látið í ljósi um það, að afgangi þeim, er viðlagasjóði er
ætlaður og ávaxtaður verður, einkum verði varið til lána á Íslandi. Yður, herra lands-
höfðingi er það og kunnugt, að ráðgjafinn hefir eigi nokkru sinni synjað slíkra lána,
þegar fje til þeirra hefir verið fyrir hendi og nægileg trygging boðin, enda hafa lán-
veitingar farið sívaxandi, einkum í fyrra, þegar ráðgjafinn eptir tillögu landshöfðingja
með brjefi frá 15. ágúst¹ leyfði, að verja mætti 30000 krónum í þessum tilgangi. Af
þessu hefir leitt, að af fje viðlagasjóðsins hefir verið varið nálægt 300000 kr. til lána
á Íslandi.

En jafnframt þessu verður þó ráðgjafinn að ætla, að það eigi muni heppilegt, að
verja gjörvöllu fje viðlagasjóðsins á þennan hátt, heldur muni þvert á móti nauðsyn-
legt, að verja nokkrum hluta af fje hans til einhverra þeirra eigna, sem auðkomið yrði
í peninga, þar sem að öðrum kosti myndi reka að því, að ef verja þyrfti fje sjóðsins
til þess, að framkvæma einhvern sjerstaklegan tilgang eða til fyrirtækja, er almenning
varða, þá yrði nauðugur einn kostur, að segja lausum lánunum á þeim tíma, sem eptir
því, sem til hagar á Íslandi með peninga og lán, optlega myndi vera lántakanda mjög
svo óhagkvæmur. Þótt nú ráðgjafinn hafi ætlað, að sjer eigi bæri að hafa á móti til-
lögum alþingis í ár um, að af innritunarskirteini því, sem hjer er, mætti verja rúmum
200000 kr. til brúa og húsagjörða á Íslandi, þá munu þó veitingar þessar höggva svo stórt
skarð í þann hluta af fje viðlagasjóðsins, er hjer ræðir um, að það að líkindum mun
vera óráðlegt að minnka hann meira.

Í brjefi ráðgjafans frá 25. sept. síðastl. var bent á það, að ástæða kynni að
vera til, að ákveða nákvæmar með lögum reglur fyrir því, hvernig verja ætti fje við-
lagasjóðsins, en þjer, herra landshöfðingi, hafið aptur á móti ætlað, að þessa muni ekki

1) sjá stjórnartíð. 1878 B. 129.

185 6. nóvbr. þurfa, heldur myndi hitt vera nægilegt, að fela landshöfðingjanum, samkvæmt 2. grein auglýsingar frá 22. febr. 1875 um verksvið hans, að ráða úrslitum um lán af fje sjóðsins, eptir þeim reglum, sem ráðgjafinn setur viðvíkjandi trygging fyrir lánunum og þannig, að samþykki ráðgjafans útheimtisist að því, er snertir aðalupphæð fjár þess, sem hvert reikningsár má verja til lána úr viðlagasjóði gegn veði í fasteignum á Íslandi.

Þótt það eigi verði sjeð, að hin núverandi tilhögun, að senda bönarbrjefin um lán ráðgjafanum til úrslita, sje nokkrum verulegum vandkvæðum bundin, vill þó ráðgjafinn ekki mæla móti því, að lánunum af viðlagasjóði verði eptirleidis hagað á þann hátt, sem landshöfðinginn hefir stungið upp á, en að öðru leyti er búizt við því, að fylgt verði hinum sömu reglum hjer eptir, sem hingað til, og að einkum sveitarfjelögum, almennum fyrirtækjum og stofnunum verði einnig eptirleidis gefinn kostur á, að fá lán úr viðlagasjóði, með sömu kjörum og verið hafa.

186 6. nóvbr. — *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um lán úr viðlagasjóði.* — Samkvæmt tillögum yðar, herra landshöfðingi, í þóknalegu brjefi frá 14. f. m. veitir ráðgjafinn yður með skírskotun til brjefs síns frá í dag um að ávaxta fje viðlagasjóðsins, vald til á í hönd farandi vetri að veita lán af sjóði þessum, er alls nemi 15—20000 kr., og ber yður að gæta reglna þeirra, sem ákvednar eru að því, er tryggingu fyrir slíkum lánunum snertir.

Fyrir því er falið yður, herra landshöfðingi, að kveða á um bönarskrár þær, er hingað hafa borizt frá Guðmundi sýslumanni Pálssyni og Jóni sóknarpresti Benediktssyni, þar sem hinn fyrnefndi biður um 3000 kr. og hinn síðarnefndi um 1600 kr. lán og hafið þjer hinn 6. og 7. f. m. sent ráðgjafanum tillögur yðar þar um. Lætur því ráðgjafinn bönarskrá Guðmundar sýslumanns Pálssonar hjer með endursenda.

187 7. nóvbr. — *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um hinn lærða skóla.* — Eptir að hafa meðtekið þóknlegt brjef yðar, herra landshöfðingi, frá 17. september þ. á. og fylgdi því ályktun beggja deilda alþingis um ýms atriði snertandi hinn lærða skóla, hefir ráðgjafinn allraþegnsamlegast lagt það til, að breytt yrði 7. grein í reglugjörð fyrir hinn lærða skóla í Reykjavík frá 11. júlí 1877, og hefir það verið álitíð rjettast jafnframt að leitast við að fá ákvörðun skólareglugjörðarinnar um skiptingu skólans í 5 bekki, þar sem einn þeirra var tveggja ára bekkur, breytt í það horf, sem svarar til skiptingarinnar á 5. bekk í 2 eins árs bekki, sem komst á við byrjun þessa skólaárs, og hefir hans hátign konunginum síðan 1. þ. m. þóknast allramildilegast að fallast á uppástungur þær, sem ráðgjafinn hefir gjört hjer að lútandi, eins og sjá má af auglýsing þeirri, sem prentuð er í A. deild stjórntíðindanna 11. tölulíð.

Í sambandi við þetta vil jeg með tilliti til hinna annara athugasemda og til laga, sem herra landshöfðinginn hefir gjört í tjeðu brjefi, tjá yður það, sem nú skal greina, til þóknalegrar leiðbeiningar og ráðstöfunar.

Eins og ráðgjafinn, þegar á allt er litið, fellst á ráðstöfun þá, sem herra landshöfðinginn hefir gjört með tilliti til umsjónarinnar með skólanum, þannig er yður falið á vald, að samþykkja þær breytingar í ákvörðun þeirri, sem gjörð hefir verið með tilliti til umsjónarinnar yfir skólapiltunum, sem yður kynnu að virðast hentugar, eptir að candid. philol. Sigurður Sigurðsson hefir í haust verið settur kennari í